

Программа учебной дисциплины 5.18 «Теория литературы. Поэтика»

1. Цель освоения дисциплины

Целью освоения дисциплины является теоретическая и практическая подготовка обучающихся (слушателей) в области татарской литературы, теории литературы и применения полученных навыков в педагогической деятельности.

2. Планируемые результаты освоения дисциплины

№ п/п	Компетенции	Знать	Уметь	Владеть
1	ПК-1.1	Знает структуру, состав и дидактические единицы предметной области родная (татарская) литература	объяснять факты теории и методики преподавания родного языка и родной литературы с точки зрения ее новейших достижений;	способами ориентации в профессиональных источниках информации
2	ПК-1.2	особенности, специфику, содержание ФГОС	осуществлять отбор учебного содержания предмета родная (татарская) литература и его реализации в различных формах обучения в соответствии с требованиями ФГОС ОО	способами проектной и инновационной деятельности в образовании
3	ПК-1.3	эстетическую, социально-историческую природу литературы и творческого процесса, родовую и жанровую дифференциацию	анализировать литературное произведение как художественно-эстетическое явление	техникой литературоведческого анализа;
4	ПК-3.2	содержание школьных программ по родному (татарскому) языку и родной (татарской) литературе	использует образовательный потенциал социокультурной среды региона в преподавании	способами совершенствования профессиональных знаний и умений путем использования возможностей

			(предмета по профилю) в учебной и во внеурочной деятельности	информационной среды образовательного учреждения, региона, области, страны
--	--	--	--	--

3. Содержание дисциплины

№ п/п	Тема	Кол-во часов	Вид	Содержание
1	Әдәбият нәзәрйәсе	2 часа	Лекция	Кеше эшчәнлегенә рухи төре буларак әдәбият: матур әдәбият, аның асылы, эчтәлегә һәм үзенчәлекләре.
2	Әдәби әсәр.	2 часа	Практика	Әдәби әсәр турында төшенчә. Әдәби әсәр структурасы (контекст, подтекст, интертекстуальлек). Әдәби әсәр катламнары. Эчтәлек һәм форма берлеге. Әдәби әсәрнең темасы һәм тематикасы. Теманың төрләре
3	Әдәби әсәр.	2 часа	Сам. работа	Әдәби әсәрнең проблемасы һәм проблематикасы. Проблематика төрләре. Идея, аның төрләре. Пафос, аның төрләре
4	Поэтика	4 часа	Сам. работа	Халык сөйләмә һәм әдәби тел. Матур әдәбият теленә стильләре Билгә, символ, архетип, деталь, аларның төрләре. Образлар системасы.
5	Әдәби төр һәм жанр	4 часа	Сам. работа	Әдәбиятның төрләргә бүленү принцибы. Эпик төр жанрлары. Проза әсәрләре төзелеше. Силлабо-тоник шигырь. Дольник. Тоник шигырь. Катнаш төзелешле шигырь, интанацион шигырь, ак шигырь, ирекле шигырь. Рифма, төрләре. Строфа
	Итого:	14 часов		

4. Формы аттестации и оценочные материалы

Форма аттестации – зачет.

Список вопросов к зачету:

1. Фән буларак әдәбият белеме, структурасы, үзенчәлекләре, башка фәннәр белән бәйләнеше.
2. Әдәби әсәр. Әдәби әсәр катламнары, аның төрләре.
3. Әдәбият белеменең фәнни-тикшеренү методлары. Автор. Адресат.

4. Сэнгатынең барлыкка килүе һәм әһәмияте. Сэнгаты төрләре арасында әдәбият. Әдәбиятның предмети, вазифалары.
5. Тема, төрләре. Тематика. Проблема. Проблематика, төрләре.
6. Әдәбиятның закончалыклары.
7. Образ төшенчәсе һәм аның бер төре буларак әдәби образ. Образга хас сыйфатлар. Образларны төркемләү. Билге, төрләре. Символ. Архетип, төрләре. Деталь.
8. Идея, аның төрләре.
9. Әдәби әсәр эчтәлегә һәм формасы. Әдәби әсәрдә өч катлам эчтәлек.
10. Эпос, үзенчәлекләре, жанрлары.
11. Әдәби барыш (процесс). Иҗат типлары. Иҗат юнәлеше.
12. Әдәби вакыт һәм урын. Хронотоп.
13. Сюжет, төрләре. Сюжет элементлары. Сюжеттан тыш элементлар. Мотив төшенчәсе.
14. Композиция. Композицион катламнар. Композицион принциплар.
Композицион алымнар.
15. Сюжет. Сюжет элементлары. Сюжеттан тыш элементлар. Сюжет, төрләре. Сюжет функцияләре. Мотив төшенчәсе.
16. Иҗат агымы. Традицион агымнар.
17. Портрет, төрләре.
18. Әдәбиятның төрләргә һәм жанрларга бүленеше.
19. Әйберләр дөньясы.
20. Конфликт, төрләре (төркемләү юллары).
21. Пейзаж, төрләре.
22. Шартлылык, фантастика (хыялыйлык), вазифалары, алымнары.
23. Психологизм, төрләре, алымнары.
24. Лирика, үзенчәлекләре, жанрлары. Лиро-эпик жанрлар.

5. Учебно-методическое и информационное обеспечение дисциплины:

Основная литература:

1. Теория литературы: Учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений. В 2 т. Т.1. Теория художественного дискурса. Теоретическая поэтика/ под ред. Н.Д. Тмарченко. – М.: Академия, 2010
2. Әдәбият белеме: Терминнар һәм төшенчәләр сүзлеге. – Казан: Мәгариф, 2007.

Дополнительная литература:

1. Хатыйпов Ф. М. Әдәбият теориясе: Югары уку йортлары, педагогия училищелары, колледж студентлары өчен кулланма./ Хатыйпов Ф. М. – К.: Мәгариф, 2000 – 328 б.
2. Заһидуллина Д.Ф. Әдәби эсәргә анализ ясау / Заһидуллина Д.Ф., Ибраһимов М.И., Әминова В.Р. – Казан: Мәгариф, 2005.

Интернет-ресурсы:

1. Цифровой образовательный ресурс IPRsmart. – Режим доступа: <https://www.iprbookshop.ru/>
2. Электронно-библиотечная система «Юрайт». – Режим доступа: <https://urait.ru/>